

Sygn. akt 4 Ds 298/11/S

2012-07-16 K O P I A

POSTANOWIENIE ^{1106 zab} ^{L.dz.} 3280. Podpis. *Al.*

o umorzeniu śledztwa

Dnia 9 lipca 2012 r.

*Pr. Sekretari
rozpraw
16.07.12*

Ziemowit Sułek – prokurator Prokuratury Rejonowej w Puławach, w sprawie nieumyślnego spowodowania zdarzenia zagrażającego mieniu w wielkich rozmiarach oraz zdrowiu 13 osób przebywających w obiekcie w postaci eksplozji gazu w budynku Gminnego Zespołu Szkół w Kazimierzu Dolnym, w wyniku którego częściowemu zawaleniu uległ budynek tejże placówki, co miało miejsce w dniu 31 maja 2011 r., w Kazimierzu Dolnym, woj. lubelskiego, tj. o czyn z art. 163§2 kk w zw. z art. 163§1 pkt 2 i 3 kk

*Uzasadnia
16.07.2012
Al.*

na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 kpk

postanowił:

umorzyć śledztwo w sprawie nieumyślnego spowodowania zdarzenia zagrażającego mieniu w wielkich rozmiarach oraz zdrowiu 13 osób przebywających w obiekcie w postaci eksplozji gazu w budynku Gminnego Zespołu Szkół w Kazimierzu Dolnym, w wyniku którego częściowemu zawaleniu uległ budynek tejże placówki, co miało miejsce w dniu 31 maja 2011 r., w Kazimierzu Dolnym, woj. lubelskiego, tj. o czyn z art. 163§2 kk w zw. z art. 163§1 pkt 2 i 3 kk- wobec braku znamion czynu zabronionego (art. 17§1 pkt 2 kpk).

UZASADNIENIE

W dniu 31 maja 2011 r. Komenda Powiatowa Policji w Puławach została powiadomiona o wybuchu na terenie Gminnego Zespołu Szkół zlokalizowanego w Kazimierzu Dolnym przy ul. Szkolnej 1. W następstwie eksplozji częściowemu zawaleniu uległo skrzydło wschodnie szkoły. Całkowitemu zniszczeniu uległy pomieszczenia na parterze z jadalnią, na I i II piętrze, bezpośrednio nad kuchnią, sale lekcyjne oraz sala na poddaszu. W części przylegającej do pomieszczenia kuchni zostały uszkodzone ściany części mieszkalnej na parterze, sal lekcyjnych na I i II piętrze.

Ponadto, została uszkodzona wewnętrzna klatka schodowa, stwierdzono ugięcie i rozerwanie konstrukcji oraz przylegających murów zewnętrznych. Ujawniono liczne

zarysowania na ścianach zewnętrznych i wewnętrznych, ugięcie stropów. W części środkowej placówki stwierdzono między innymi liczne zarysowania na ścianach zewnętrznych i wewnętrznych. W części zachodniej szkoły, gdzie mieściły się między innymi, zajmowane przez pracowników lokale mieszkalne, zaobserwowano uszkodzenie w obrębie gzymsu wieńczącego, zniszczone kominy, powybijane okna, ugięcia stropu.

Decyzją Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Puławach z dnia 1 czerwca 2011 r. znak PINB.7357/Ka/2/11 nakazano bezzwłoczne wyłączenie z użytkowania budynku Gminnego Zespołu Szkół zlokalizowanego na działce ewid. 145/2 w Kazimierzu Dolnym przy ul. Szkolnej 1. Przedmiotowej decyzji administracyjnej nadano rygor natychmiastowej wykonalności z uwagi na zagrożenie zdrowia lub życia ludzkiego.

W toku wykonanych na miejscu zdarzenia, w trybie art. 308§1 kpk czynności procesowych wykluczono, by przyczyną eksploatacji było użycie materiałów lub ładunków wybuchowych.

Wykluczono ponadto, by w wyniku tego zdarzenia którakolwiek z osób, przebywających w szkole, doznała obrażenia ciała, czy też poniosła śmierć.

W oparciu o przeprowadzone w trybie art. 308§1 kpk dowody, w tym miejsce największych zniszczeń w obrębie bloku żywieniowego (pomieszczenie kuchni i stołówki), stwierdzono, na podstawie dostarczonych przez Zakład Gazowniczy w Lublinie raportów dobowych, zużycie gazu ziemnego w nocy z 30 na 31 maja 2011 r., iż przyczyną zdarzenia, skutkującą częściowym zawaleniem się budynku Gminnego Zespołu Szkół w Kazimierzu Dolnym, był wybuch gazu.

W toku wszczętego i przeprowadzonego w kierunku art. 163§1 pkt 2 i 3 kk śledztwa, w oparciu o zgromadzone dowody w szczególności zeznania świadków, oględziny miejsca zdarzenia, ujawnionego i zabezpieczonego odbiornika gazu w postaci przemysłowej kuchni 4-palnikowej z gazowym piekarnikiem, akta postępowań administracyjnych, dokumentację techniczną obiektu, opinię Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, opinię biegłego z zakresu gazownictwa Mariana Winsyka, dokumentację techniczną odbiorników gazu znajdujących się w szkole, analizy zapisów monitoringów, ustalono, co następuje.

Budynek Gminnego Zespołu Szkół w Kazimierzu Dolnym składał się z trzech skomunikowanych części: zachodniej, części środkowej z wejściem głównym, części wschodniej, o łącznej powierzchni zabudowy 1516,30 m². Całkowita kubatura obiektu wynosiła 21623 m³. Część wschodnia, która powstała około 1930 r., była 3-kondygnacyjna, z poddaszem użytkowym, bez podpiwniczenia.

Na parterze, mieścił się między innymi blok żywieniowy, w skład którego wchodziła w szczególności kuchnia, stołówka. Obok, usytuowane było pomieszczenie mieszkalne dozorczy. Na I i II piętrze znajdowały się sale lekcyjne. Część środkowa, jak też zachodnia, również była 3-kondygnacyjna. Część środkowa była podpiwniczona, w której mieściła się kotłownia. Na parterze oraz na I i II piętrze znajdowały się sale dydaktyczne. Z kolei w części zachodniej mieściły się mieszkania socjalne najmowane przez pracowników szkoły.

Ściany zewnętrzne szkoły były murowane z cegły ceramicznej pełnej i kamienia wapiennego, stropy drewniane, konstrukcja dachu wielospadowa, drewniana, pokryta dachówką ceramiczną.

W obiekcie mieściła się szkoła podstawowa, gimnazjum oraz liceum. Z dniem 1 sierpnia 2007 r. te placówki oświatowe uległy przekształceniu – połączeniu i powstał Gminny Zespół Szkół. Decyzją Burmistrza Kazimierza Dolnego z 12.12.2007 r. znak GN 7224/172/07, zabudowaną nieruchomość oddano w użytkowanie Gminnemu Zespołowi Szkół w Kazimierzu Dolnym, na czas nieoznaczony.

Dyrektorem placówki wyłonionym w toku postępowania konkursowego od 1 września 2007r. był Jerzy Arbuz.

~~W związku ze złym stanem technicznym skrzydła zachodniego, stosownymi decyzjami Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Puławach z dnia 12 sierpnia 2003 r. znak: PINB 7356/Ka/12/03, z dnia 26 stycznia 2004 r. znak: PINB 7356/Ka/12/03/04 oraz z dnia 26 stycznia 2004 r. znak: PINB 7356/Ka/12-1/03/04 nakazano odpowiednio: przedłożenie ekspertyzy stanu technicznego, opróżnienie skrzydła zachodniego oraz zakaz jego użytkowania, usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, tj. przeprowadzenie remontu.~~

W 2004 r. został przeprowadzony remont skrzydła zachodniego szkoły, w zakresie elementów konstrukcji, a następnie było ono eksploatowane na potrzeby szkoły.

W obrębie skrzydła wschodniego na przełomie 2006 – 2007 roku dokonano przebudowy bloku żywieniowego obejmującego między innymi przebudowę (wymianę) instalacji gazowej w pomieszczeniu kuchni, zainstalowanie dodatkowego taboretu gazowego.

~~Powyższe prace realizowane były na podstawie decyzji Starosty Puławskiego z dnia 2 sierpnia 2006 r. znak: AB 7351/X/470/2006 r. o pozwoleniu na budowę. W dniu 16 lutego 2007 r. do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego zgłoszono zakończenie tych robót budowlanych.~~

Na przełomie października – listopada 2007 r. w Gminnym Zespole Szkół w Kazimierzu Dolnym na podstawie umowy z dnia 19 października 2007 r. Nr DG.I 222-14/07 nastąpiły prace w kotłowni, polegające na wymianie niesprawnego kotła na kocioł gazowy

VIESSMAN Vitoplex 100. Prace przeprowadzone zostały przez firmę Technika Grzewcza i Sanitarna Cholewa i S-ka Roman i Dawid Cholewa z siedzibą w Końskowoli.

W dniu 30 listopada 2007 r. został sporządzony protokół odbioru, w którym przedstawiciele Zamawiającego – Gmina Kazimierz Dolny, Wykonawcy oraz Użytkownik stwierdzili, że prace zostały wykonane zgodnie z umową i zleceniem. W odbiorze robót uczestniczył, jako przedstawiciel Zamawiającego, inspektor nadzoru – Józef Zarzecki.

Na datę 31 maja 2011 r. Gminny Zespół Szkół w Kazimierzu Dolnym posiadał aktualne protokoły kontroli. Ostatni przegląd kontroli rocznej został wykonany 12 kwietnia 2011 r., kominiarski 23 lutego 2011r., instalacji gazowej w dniu 25 sierpnia 2010r. instalacji elektrycznej i piorunochronnej – 20 października 2008 r.

Przegląd techniczny instalacji gazowej w pomieszczeniu kotłowni oraz kuchni przeprowadzili pracownicy Karpackiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w Tarnowie Oddział Zakładu Gazowniczego w Lublinie Punkt Dystrybucji Gazu w Kazimierzu Dolnym w osobach mistrza Leszka B. oraz montera Mariana P.

Z protokołów przeglądu technicznego instalacji gazowej wynikało, że jej stan był dobry i szczelny.

W oparciu o dokumentację projektową, związaną z przebudową bloku żywieniowego, autorstwa architekta Tadeusza Bobrowskiego, ustalono, że powierzchnia bloku żywieniowego wynosiła 157 m², w tym powierzchnia kuchni - 37 m². Wysokość pomieszczenia bloku żywieniowego wynosiła 3,2 metra.

Gminny Zespół Szkół w Kazimierzu Dolnym przy ul. Szkolnej 1 zasilany był gazem ziemnym z sieci stalowej średniego ciśnienia Dn 100 mm, poprzez stalowe przyłącze o średnicy Dn 32 mm, o długości ok. 10 metrów do zlokalizowanego przy ogrodzeniu, w pobliżu prawego (wschodniego) skrzydła budynku, punktu redukcyjno – pomiarowego.

Po redukcji ciśnienia gaz dostarczany był do czołowej ściany prawego (wschodniego) skrzydła budynku doziemnym odcinkiem instalacji gazowej o długości ok. 5 m, wykonanym z rury stalowej o średnicy Dn 80 mm.

~~Na zewnętrznej ścianie budynku szkoły (prawego skrzydła obiektu), od strony ulicy Szkolnej,~~

zlokalizowany był w szafce gazowej kurek główny tzw. zawór ogniowy. Z tego miejsca, wewnętrzna instalacja prowadzona była w budynku, na poziomie parteru, do kotłowni gazowej rurą o średnicy 50 mm. Na wysokości bloku żywieniowego wspawana była do instalacji rura o średnicy 32 mm, którą dostarczany był gaz do odbiorników znajdujących się w kuchni, w której znajdowały się trzy odbiorniki: przemysłowa kuchnia 4-palnikowa z piekarnikiem gazowym oraz dwa taborety gazowe 1-palnikowe. Jeden z taboretów

(nowszej typu) uruchamiany był przy użyciu tzw. iskrownika, drugi zaś (starszej typu) za pomocą tzw. świeczki.

Blok żywieniowy, w tym kuchnia, znajdował się na poziomie parteru, w części wschodniej, zaś kotłownia na poziomie piwnicy w części środkowej szkoły.

W ścianie zewnętrznej północnej części środkowej i wschodniego skrzydła szkoły znajdowały się 3 drzwi zewnętrzne, prowadzące do: pomieszczenia kotłowni, kuchni, mieszkania służbowego dozorca Mariana J. . To mieszkanie służbowe znajdowało się na poziomie parteru i bezpośrednio przylegało do bloku żywieniowego. Z kotłowni oraz mieszkania dozorca brak było bezpośredniej możliwości przedostania się do innych, znajdujących się we wnętrzu szkoły, pomieszczeń.

Z przeprowadzonych dowodów wynikało, że klucze od drzwi zewnętrznych bloku żywieniowego posiadał personel kuchni w osobach: Anny I. , Danuty R. , Jolanty N. , Doroty P. . Ponadto, klucze posiadał wieloletni pracownik szkoły Mieczysław T. , który jako emeryt, zatrudniony był na 1/2 etatu w charakterze konserwatora i pomocy kuchennej.

Z zeznań personelu kuchni oraz uzupełniającej opinii Marka Winsyka z dnia 04.07.2012 r. wynikało, że w dniu 30 maja 2011 r., po zakończonej pracy około godz. 15:00, odbiorniki gazowe zostały wyłączone. Wyłączona była też świeczka przy starym taborecie gazowym.

Około godz. 21:00 Marian J. dokonał obchodu szkoły. Stwierdził, iż wszystkie drzwi zewnętrzne w szkole, w szczególności od kuchni, były zamknięte na zamek. Nie stwierdził też otwartych okien w placówce. Następnie, udał się na spoczynek. Około godziny 4:00 31 maja 2011 r., po opuszczeniu mieszkania i po przejściu wokół szkoły wyłączył światło zewnętrzne przed obiektem, usytuowane przy wejściu „głównym” znajdującym się w części środkowej szkoły, w ścianie południowej. Ponownie udał się do zajmowanego mieszkania, które opuścił około 5:30. Wówczas, otworzył drzwi wejścia „głównego”, wszedł do wnętrza i z dyżurki, znajdującej się po lewej stronie, pobrał klucze do drzwi zewnętrznych prowadzących na ogrodzone boisko szkolne i udał się na nie, gdzie wykonywał prace porządkowe przez około 30 minut. Następnie, powrócił do wnętrza szkoły, którą opuścił wejściem głównym i udał się kierunku ulicy Szkolnej, przechodząc przez plac szkolny, otwartą bramą ogrodzenia wykonanego z piaskowca do znajdującego się pojemnika na śmieci i wówczas poczuł falę uderzeniową. Po odwróceniu się w kierunku szkoły zauważył unoszący się z powietrza pył i stwierdził, że w skrzydle wschodnim szkoły doszło do wybuchu.

Po kilku minutach od eksplozji, do szkoły przybył Mieczysław T., który odgłos eksplozji usłyszał w trakcie jazdy samochodem do pracy. We dwóch dokonali odcięcia dopływu gazu ziemnego poprzez zamknięcie tzw. zaworu ogniowego i wyłączyli zasilanie elektryczne. Wybuch, co ustalono między innymi w oparciu o analizę zapisów monitoringu szkoły, nastąpił około 5:50 -5:55 31 maja 2011 r.

Około godz. 6:15 na miejsce przybył, poinformowany o zdarzeniu, mieszkaniec Kazimierza Dolnego, a jednocześnie piastujący stanowisko mistrza w Zakładzie Gazowniczym w Lublinie Rejon Dystrybucja Gazu w Końskowoli, Leszek B., który udał się ponownie z Marianem J. do zaworu ogniowego, celem dokonania sprawdzenia zamknięcia dopływu gazu na obiekcie. Następnie, zamknął kurek doprowadzający gaz w punkcie redukcyjno – pomiarowym, znajdującym się w kamiennym murze, okalającym teren placówki. Drzwiczki punktu usytuowane były od strony dziedzińca szkoły.

Leszek B. o zaistniałej sytuacji powiadomił dyspozytora Pogotowia Gazowego RDG Końskowola. Na teren szkoły przybyła brygada Pogotowia Gazowego RDG Końskowola w składzie: Roman F., Edward S., która o godz. 6:30 stwierdziła odcięcie dopływu gazu na tzw. kurku ogniowym oraz w punkcie redukcyjno – pomiarowym.

Pracownicy ci z Leszkiem B. oraz funkcjonariuszami Straży Pożarnej, dokonali przy użyciu metanomierza badania stężenia metanu na parterze i piętrze budynku, wzdłuż przebiegu instalacji gazowej. Przeprowadzone pomiary nie wykazały obecności metanu. Pracownikom RDG Końskowola nie udało się dotrzeć do pomieszczenia kuchni z uwagi na zakres zniszczeń. Około godz. 7:00 na miejsce przybyła dodatkowa brygada z jednostki RDG Końskowola zlokalizowanej w Kazimierzu Dolnym, wezwana przez Leszka B., w składzie: Kazimierz R., Paweł K., Marian P. Brygada ta, na polecenie Leszka B., dokonała kontroli dywanowej, nie stwierdzając nieszczelności na sieci gazowej średniego ciśnienia oraz na przyłączach do szkoły i w punkcie redukcyjno – pomiarowym i na podejściu do tzw. zaworu ogniowego. Nie stwierdzono obecności metanu. Prace wykonywane były przy użyciu szpilki dielektrycznej oraz pomiaru

atmosfery występującej w wykonanych otworach za pomocą urządzenia Seweryn EX-TEC HS 660 z sondą. Kontrola dywanowa była przeprowadzona pomiędzy 7:10 a 7:30.

W tym miejscu należy podkreślić, iż omówione powyżej, a dokonane w dniu 31 marca 2011 r., na miejscu zdarzenia, przez pracowników specjalistycznego podmiotu, jak też zeznania świadków, ustalenia, dają podstawę do oceny przeprowadzonych w późniejszym etapie dowodów z opinii Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie, opinii, w tym

uzupełniającej, biegłego z zakresu gazownictwa Marian Winsyka, jak też treści raportów dobowych poboru gazu uzyskanych z Oddziału Zakładu Gazowniczego w Lublinie na podstawie danych zarejestrowanych przez rejestrator impulsów SRS O3 wchodzący w skład punktu redukcyjno-pomiarowego.

Z raportu okresowego, obejmującego miesiąc maj 2011 r., wynikało, że zużycie dobowe, rozliczane od godz. 22:00 do godz. 22:00 następnego dnia, gazu ziemnego przez Gminny Zespół Szkół w Kazimierzu Dolnym kształtował się w przedziale od 34 m³ do 55 m³, niezależnie od dnia. Szczyt godzinowy przypadał w przedziale czasowym pomiędzy 5 a 6 rano. Powyższe nie dotyczyło okresu od 30 maja 2011 r. godz. 22:00 do 31 maja 2011 r. godz. 22:00. W tym ostatnim przedziale czasowym wykazana ilość „zużytego” gazu ziemnego wyniosła 113 m³, zaś w szczycie godzinowym około godz. 6:00 rano „pobrano” 24 m³ gazu. W poprzednich dniach maja 2011 r. w szczycie godzinowym pobierany był gaz ziemny w ilości od 5 m³ do 8 m³.

W skład punktu redukcyjno – pomiarowego wchodziły następujące urządzenia: gazomierz nr 000158, rejestrator impulsów nr 07/35022, reduktor typu B/249-AP numer fabryczny I003222, zawór szybko-zamykający ZO17976 typu 05/66 z filtrem DN-25, zawór bezpieczeństwa V/80D17700, manometr O÷0,6 Kpa nr 96.02. Urządzenia te zostały zabezpieczone a następnie zbadane w Instytucie Nafty i Gazu w Krakowie.

Z opracowanej opinii w/w placówki wynikało, że gazomierz miechowy typu 2G65N nr fabryczny 000158 wraz z rejestratorem impulsów CRS03 nr fabryczny 07/35022 nie posiadał śladów ingerencji z zewnątrz w układ pomiaru objętości gazu. Wskazania liczydła gazomierza różniło się od wskazań rejestratora o 0,7 m³, co odpowiadało siedmiu impulsom nadajnika rejestratora. Dla strumienia Q_{min} (0,65 m³/h) gazomierz zaniżał wskazania o około 17% i błędy wskazań nie mieściły się w zakresie błędów granicznych, dopuszczalnych dla tego rodzaju urządzeń w użytkowaniu. Działanie rejestratora impulsów podłączonego do liczydła dowodowego gazomierza było prawidłowe – na podstawie odczytów początkowych i końcowych stanów liczydła mechanicznego gazomierza i na rejestratorze stwierdzono, iż przyrosty objętości były takie same. Reduktor typu B/249-AP nr fabryczny 00322 działał prawidłowo, co nie wskazało na możliwość przepływu gazu o parametrach średniego ciśnienia do instalacji gazowej niskiego ciśnienia. Zawór bezpieczeństwa typu V/80D 17700 działał prawidłowo, utrzymując wartości ciśnienia otwarcia na stałym poziomie - 3,34 kPa. Oznaczało to, że w przypadku nieprawidłowego działania zaworu redukcyjnego oraz braku reakcji zaworu szybkozamykającego na wzrost ciśnienia za punktem redukcyjnym, zawór ten spowoduje wydmuch gazu do atmosfery przy

przekroczeniu ciśnienia 3,34 kPa. Zawór szybkozamykający Z 017976 typu 05/66 nie zadziałał w czasie przeprowadzonych badań w warunkach laboratoryjnych i mógł być źródłem zagrożenia, gdyż w układzie reduktor, zawór upustowy, zawór szybkozamykający wszystkie te elementy ciągu redukcyjno – pomiarowego winny być sprawne, aby w przypadku uszkodzenia reduktora zawór szybkozamykający mógł odciąć przepływ gazu do instalacji gazowej.

W konkretnym przypadku zagrożenie było ograniczone z uwagi na fakt, że pozostałe dwa elementy, tj. reduktor i zawór upustowy (bezpieczeństwa) były sprawne.

We wnioskach końcowych wskazano, iż ...”Można stwierdzić, że stan techniczny przebadanych urządzeń (...) jest dobry, działają prawidłowo poza zaworem szybkozamykającym, który nie zadziałał w warunkach laboratoryjnych. Niezadziałanie zaworu szybkozamykającego w tym konkretnym przypadku nie może mieć wpływu na zaistnienie zdarzenia, tj. wybuch gazu w budynku w Kazimierzu Dolnym. Z uzyskanych wyników badań można stwierdzić, że nie było i nie ma możliwości przepływu gazu ziemnego o parametrze średniego ciśnienia do instalacji o parametrach niskiego ciśnienia”...

Analiza omówionych powyżej dowodów nie pozwala, w sposób nie budzący wątpliwości, ustalić ilości gazu ziemnego „dostarczonego” w godzinach nocnych i porannych 31 maja 2011 r. do Gminnego Zespołu Szkół w Kazimierzu Dolnym. Wskazać bowiem należy, że z danych zarejestrowanych przez rejestrator impulsów CRS03 numer fabryczny 07135022 wynika, że w dniu 31 maja 2011 r., w przedziale czasowym od godz. 7:00 do godz. 8:00, stwierdzono „pobór” w ilości 14,5 m³ gazu ziemnego.

Powyższe pozostaje w rażącej sprzeczności z zeznaniami Mariana J. , Mieczysława T , Leszka B czy też wynikami czynności przeprowadzonych przez innych pracowników Zakładu Gazowniczego, z których to dowodów, w sposób nie budzący wątpliwości, wynika, że o godz. 6:30 31 maja 2011 r. zarówno zawór ogniowy, jak też zawór odcinający przepływ gazu ziemnego w punkcie redukcyjno – pomiarowym były zamknięte, a w konsekwencji brak było możliwości technicznych dalszego przepływu gazu. Nieprawdopodobnym jest, by łącznie 5 osób błędnie

podało, co do prawidłowego odcięcia zasilania gazem, jeżeli weźmie się jednocześnie pod uwagę wynik, omawianej już wcześniej, kontroli dywanowej.

Jak wskazano na wstępie, wykluczono, by do zdarzenia doszło w następstwie użycia urządzenia wybuchowego lub materiału wybuchowego.

Jedyną, w związku z powyższym, przyczyną mogła być eksplozja zalegającego w pomieszczeniu kuchni gazu ziemnego

Ilość zalegającego medium w kuchni, gdzie znajdowało się epicentrum w związku z powyższym może być określona hipotetycznie – znając kubaturę tegoż pomieszczenia, jak też granice wybuchowości, która dla tego nośnika mieści się w przedziale od 4,3 % do 15% w powietrzu (vide artykuł Tomasza Sawickiego biegłego sądowego z zakresu pożarnictwa w Legnicy „Bezpieczeństwo pracy 11/2005”).

Z dokumentacji technicznej sporządzonej w związku z planowaną, a następnie zrealizowaną inwestycją modernizacji bloku żywieniowego uzyskaną ze Starostwa Powiatowego w Puławach wynika, że kubatura kuchni wynosiła 118,4 m³ zaś całego bloku żywieniowego 502,4 m³.

W tym miejscu należy wskazać, że granica wybuchowości jest to minimalna (dolna granica) lub maksymalna (górna granica) zawartości składnika palnego zmieszana z powietrzem, przy której zapłon już jest (dolna granica) bądź jeszcze jest (górna granica) możliwy. By mogło dojść do wybuchu przestrzennego niezbędnym elementem jest:

1. materiał palny wymieszany jest w powietrzu
2. stężenie materiału palnego w powietrzu musi się mieścić w określonych granicach
3. istnieje źródło zapłonu (np. iskra elektryczna, elektrostatyczna).

Ilość znajdującego się w pomieszczeniu kuchni gazu ziemnego, w momencie eksplozji, musiała mieścić się w przedziale od 5,09 m³ do 17,76 m³. Z kolei przyjmując parametry całego bloku żywieniowego w przedziale od 21,60 m³ do 75,36 m³. Wielkości te należy porównać do danych z rejestratora impulsów, z których wynika, że w przedziale czasowym od godziny 2:00 w nocy do 6:00 rano, 31 maja 2011 r., odnotowano pobór gazu ziemnego w łącznej ilości 97,40 m³.

Powyższe zdaje się wykluczać prawidłowość odczytów z urządzenia zamontowanego na zewnątrz w punkcie redukcyjno – pomiarowym.

Niewątpliwym jednak jest fakt „poboru” materiału palnego, zarówno w nocy z 30 na 31 maja 2011 r., jak też w poprzedzających tę datę porach nocnych. Wykluczając jednocześnie, w oparciu o przeprowadzone dowody, by przed godziną 5-6 rano włączał się odbiornik gazu w postaci kotła zamontowanego w kotłowni na poziomie piwnicy, oznacza to, że nieustalone osoby miały dostęp do kuchni i korzystały w niej z odbiorników gazu, poza godzinami pracy personelu kuchennego.

Niewątpliwym jest i ta okoliczność, że w kuchni znajdowały się pracujące na stałe zasilane prądem elektrycznym urządzenia: lodówka, zamrażarka. Do bloku żywieniowego mogły dostać się, niezauważone osoby tylko drzwiami zewnętrznymi, z uwagi na fakt, że ściana, w której znajdowało się wejście, nie była objęta monitoringiem, w odróżnieniu od

części frontowej szkoły, wnętrza szkoły. Jedna z kamer zewnętrznych była zamontowana na ścianie wschodniej zachodniego skrzydła szkoły i swoim zasięgiem obejmowała teren wejścia do lokali mieszkalnych, wejście główne do szkoły, dziedziniec frontowy przed szkołą, ścianę zachodnią i południową skrzydła wschodniego, wejście przez bramę z ulicy Szkolnej na dziedziniec szkoły, jak też fragment ogrodzenia, w tym część, w której znajdował się punkt redukcyjno – pomiarowy. Z zapisów z tej kamery wykluczono, by w godzinach pomiędzy 1:00 - 31 maja 2011 r. a momentem wybuchu, w pobliżu punktu redukcyjno – pomiarowego, przebywały osoby.

Wykluczono więc tezę, zawartą w pisemnej opinii biegłego z zakresu gazownictwa, co do celowej ingerencji osoby trzeciej w urządzenia punktu redukcyjno – pomiarowego, celem wywołania spadku ciśnienia, spowodowania podciśnienia, zassania palącej się mieszaniny do wnętrza tej instalacji, następnie zwiększania ciśnienia gazu ziemnego, co skutkowało miniwybuchem wybuchem i rozszczelnieniem instalacji wewnętrznej w obrębie śrubunku na podejściu do eksploatowanego taboretu gazowego.

Zarówno z pisemnej, jak i ustnej, złożonej do protokołu z dnia 4 lipca 2012 r., opinii biegłego z zakresu gazownictwa wynika, że w trakcie eksploatacji taboretu starego typu doszło, na skutek spadku ciśnienia gazu, do zassania palącej się mieszaniny, a następnie po jego zwiększeniu do minieksplzji powodującej rozszczelnienie wewnętrznej instalacji gazowej w najłabszym punkcie tzw. śrubunku, z uwagi na znaczny wzrost temperatury. Skutkowało to niekontrolowanym wypływem gazu ziemnego do pomieszczenia, którego stężenie uzyskało granicę wybuchowości, a następnie w związku z powstaniem źródła zapłonu, w postaci iskry elektrycznej, elektrostatycznej z działającego na prąd elektryczny odbiornika eksplozji w następstwie, której doszło do zniszczenia skrzydła wschodniego Zespołu Szkół Gminnych w Kazimierzu Dolnym.

Biegły Marian Winsyk, w złożonej opinii wykluczył, by ilość zużytego w dniu 31 maja 2011 r., pomiędzy 1:00 a 2:00 w nocy gazu, mogła wynikać z faktu „pracy” świeczki przy taborecie gazowym starego typu.

W ocenie tegoż biegłego, odbiornikiem gazu funkcjonującym we wskazanym powyższej przedziale czasowym, nie mógł być taboret nowego typu, posiadający na swoim wyposażeniu iskrownik czy też przemysłowa kuchnia-4-palnikowa. Powyższe wynikało z faktu, że te dwa urządzenia, co wynikało z dokumentacji technicznej producenta, wyposażone były w zabezpieczenia termiczne wypływu gazu tzw. termoparę, które uniemożliwiało zassanie palącej się mieszanki do wnętrza instalacji.

Podnieść należy, iż zakres zniszczeń, a następnie sposób przeprowadzenia prac porządkowych przez wyłoniony, w wyniku przetargu, podmiot uniemożliwił ujawnienie i zabezpieczenie całej instalacji wewnętrznej, w tym dwóch odbiorników gazu, w postaci taboretów gazowych, jak też drzwi zewnętrznych pomieszczenia kuchni.

W konsekwencji, niemożliwym stało się przeprowadzenie badań pozwalających na ocenę stanu technicznego urządzeń, czy też mechanizmu otwarcia zamka drzwi od pomieszczenia kuchni.

Zgromadzone dowody nie pozwalają natomiast na wysnucie wniosku, że w momencie rozszczelnienia instalacji gazowej w pomieszczeniu kuchni przebywała tam osoba. Natomiast, gdyby przyjąć przeciwną tezę, z oczywistych względów, brak jest dowodów pozwalających na przyjęcie świadomości potencjalnych skutków zaistniałego zdarzenia, przez tę osobę, zwłaszcza jeżeli weźmie się pod uwagę objętość gazu ziemnego zgromadzonego w ciągu kilku godzin w momencie wybuchu.

Niewątpliwym jest, że zdarzenie to miało cechy zagrożenia dla zdrowia osób przebywających w momencie wybuchu na terenie placówki oświatowej, jak również mienia wielkich rozmiarów, za czym przemawia zakres uszkodzeń, w tym elementów konstrukcyjnych obiektu również w części zachodniej, gdzie w momencie eksplozji przebywało mieszkaniu 11 osób.

...”Określenie „wielu osób” jest różnie rozumiane w doktrynie. Marek jest zdania, że chodzi tu o pojęcie ocenne, oznaczające dużą liczbę osób (por. Marek, Komentarz, s. 411; odmiennie Bułacha, który jest zdania, że „wiele” oznacza co najmniej sześć osób (Bułacha (w:) Zoll 1999, s. 331; podobnie Bogdan (w:) Zoll, s. 173) Por. też wyrok SA w Katowicach z 18 października 2001 r. (II AKa 372/01, Orz. Prok. i Pr. 2002 r., nr 7-8, poz. 28), gdzie przyjęto, że „wiele” to siedem osób. Inni autorzy uważają, że „wiele” oznacza co najmniej 10 (tak Stefański (w:) Wąsek I, s. 423; Wojciechowski, Kodeks, s. 310; Sygit. Ocena..., s. 301) (vide teza 3 do art. 163 kk Marek Kulik, Komentarz).

Z uwagi na zakres zniszczeń i uszkodzeń, a jednocześnie parametry przestrzenne obiektu Gminnego Zespołu Szkół, omówione w początkowej części niniejszego uzasadnienia, niewątpliwym jest, iż należy je ocenić przez pryzmat mienia w wielkich rozmiarach.

...”Co się tyczy pojęcia mienia w wielkich rozmiarach, to stwierdzić trzeba, że potocznie oznaczać to może znaczną wielkość czegoś materialnego z uwagi na swe wymiary, format, wartość, a więc coś, co przekracza mienie o zwykłych rozmiarach. Słusznie, w orzecznictwie sądów powszechnych zwracano uwagę na to, że nie sposób wiązać tego z kwotowo określoną wartością mienia, a ocenę sprowadzić należy do określenia wielkości

przestrzennej obiektu, składników w nim się znajdujących, ich użyteczności i znaczenia dla pokrzywdzonego”... (vide wyrok SA w Katowicach, z dn. 18.10.2001 r., sygn. akt II AKa 372/01, Prok i Pr. wkł. 2002/7-8/28).

Z uwagi na fakt, że zgromadzony materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia, by do zdarzenia doszło w następstwie zawinionego, nieumyślnego zachowania osoby, a jednocześnie wykluczono świadome działanie – należało śledztwo o czyn z art. 163§2 kk w zw. z art. 163§1 pkt 2 i 3 kk umorzyć, wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego (art. 17§1 pkt 2 kpk).

Z tych też względów postanowiono jak na wstępie.

PROKURATOR PROKURATURY REJONOWEJ
W PUŁAWACH

Ziemowit Sułek

Pouczenie:

1. Stronom procesowym przysługuje prawo przejrzenia akt sprawy i złożenia zażalenia na powyższe postanowienie do sądu właściwego do rozpoznania sprawy (art. 306 § 1 kpk, art. 325a kpk oraz 465 § 2 kpk). Sąd może utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie lub uchylić je i przekazać sprawę prokuratorowi celem wyjaśnienia wskazanych okoliczności bądź przeprowadzenia wskazanych czynności (art. 330 § 1 kpk). Jeżeli prokurator nadal nie znajdzie podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wyda ponownie postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa – dochodzenia*) lub o jego umorzeniu. Pokrzywdzony, który wykorzystał uprawnienia przewidziane w art. 306 § 1 kpk może w takim przypadku wnieść akt oskarżenia do sądu w terminie miesiąca od daty doręczenia zawiadomienia o postanowieniu (art. 330 § 2 kpk, art. 55 § 1 kpk). Akt oskarżenia winien spełniać wymogi określone w art. 55 § 1 i 2 kpk. Inny pokrzywdzony tym samym czynem może aż do rozpoczęcia przewodu sądowego na rozprawie głównej przyłączyć się do postępowania (art. 55 § 3 kpk).
2. Na postanowienie co do dowodów rzeczowych zażalenie przysługuje stronom oraz osobie, od której odebrano przedmioty lub która zgłosiła do nich roszczenie (art. 323 § 2 kpk).
3. W sprawach z oskarżenia prywatnego zażalenie na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego rozpoznaje prokurator nadrzędny, jeżeli postanowienie zapadło z uwagi na brak interesu społecznego w ściganiu z urzędu sprawcy (art. 465§2a kpk).
4. Zażalenie wnosi się za pośrednictwem prokuratora, który wydał postanowienie. Termin do wniesienia zażalenia wynosi 7 dni od daty doręczenia odpisu postanowienia i jest zawity. Zażalenie wniesione po upływie tego terminu jest bezskuteczne (art. 122 § 1 i 2, art. 460 kpk).

Zarządzenie:

1. Stosownie do art. 100 § 2, 140, 306 § 1 i 325a*) kpk odpis postanowienia doręczyć:

- 1) podejrzanemu(ej) k**)
- 2) obrońcy podejrzanego(ej)*) k**)
- 3) pokrzywdzonemu (ej) k**) dane k.1190
- 4) pełnomocnikowi pokrzywdzonego(ej)*) k**)

.....k**)

2. Przesłać nakaz zwolnienia do*)
3. O uchyleniu środka zapobiegawczego zawiadomić*)

(określić jego rodzaj)

4. Stosownie do art. 305 § 4 kpk zawiadomić podmiot składający zawiadomienie o przestępstwie, jeżeli nie jest pokrzywdzonym k**)

5. Po uprawomocnieniu się postanowienia:

- na zasadzie art. 21 § 1 kpk zawiadomić o umorzeniu śledztwa - dochodzenia*)
- zawiadomić o uchyleniu postanowienia o zabezpieczeniu
- któremu przekazano to postanowienie do wykonania*)

PROKURATOR PROKURATURY REJONOWEJ
W PUŁAWACH

Ziemowit Sułek

ZS/bs

Za zgodność świadczy:
Referendarz Prokuratury Rejonowej
w Puławach

Elżbieta Gałka